

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.
előfizet si pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Hérmenteleken levelek csak ismert kezektől
fogadhatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési ár:

Ottasábos petisior egyszeri beiktatásért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitott 4 hasábos petisiorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamat magában foglaló
újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd Aprilis 28.

83. szám.

A terményüzlet emelésének eszközei.

Debreczen, apr. 28.

A termény-áraknak legtermészetesebb és legközvetlenebb szabályozója maga a termés mennyisége és fogyasztás szükséglete. De ezenkívül hány más, csupa mesterséges tényező működik közre a terményárak alakulására. Szállítási tarifák és vámok, üzérkedő ringek és tőzsdei manipulációk, idején vagy későn érkezett jelentések a termékek eredményéről és tőzsdék árfolyamairól, jó vagy rossz vásárrendőri intézkedések és szabályok.

Igen könnyű feladat, mert számos mód van rá, a terményárakat mesterségesen lenyomni és ismét mesterségesen fölemelni. — A rövidebbet rendszeren a közönséges észszel dolgozó és rövidlátó, egyszerű termelő huzza; ritkábban a kereskedő, a kinek többnyire élesebb az esze.

Azonban ugyancsak mesterséges eszközökkel lehet a terményárakat normális irányban tartani, a melynél biztosítatik a haszon ugy a vevő, mint az előadó részére. A legnagyobb hatalom, mely ezen eszközöket megadhatja, az állam. Az állam vasuti és vámpolitikájával, okserül, erélyes intézkedéseivel szabhat irányt az árképződéseknek; nyújthat rendkívüli jótékony előnyöket a kereskedőnek és óvhatja meg az együgyű paraszt termelőt büzzája eladásánál az üzérkek kizsákmányolásától.

Ezért helyesülleg tesszük magunkévá azokat a kívánalmakat, amelyekre kereskedelmi és iparkamaránk évi jelentésében a kereskedelemügyi miniszter magas figyelmét felhívja.

A jelentés elsorolja a terményüzlet meuetére befolyást gyakorolt nevezetesebb mozzanatokot és körülményeket, röviden előadván a különböző mezeti termények termését; kellő méltánylásban ré-

szesíti a gabonakereskedelem zilált viszonyaiból származó bajok enyhítése céljából a kormány által tett kedvezőbb helyzetbe juttató intézkedéseket; a budapesti közraktár debreczeni, nagyváradai és nyiregyházi áru- és terményraktáraknak gabona kereskedelmükre kedvező hatását is jelzi.

Ezekkel végezvén, első sorban is a vetések állását feltüntető hivatalos jelentések reformját sürgeti, azután így folytatja:

Ezen közlemények ellen felhozatik, hogy azok csak ritka esetekben felelnek meg a valóságnak s legtöbbszörre elkésve jelennek meg és oly időben, midőn a vetések természetszerű fejlődése már más irányt vett, vagy legalább vehetett. Mint-hogy pedig kétségtelen, hogy a külföldi vevők, illetve árak, ezen jelentések által is befolyásoltatnak, s minthogy a hivatott jelentések értéke a külföld előtt szintén tudva van, annál fogva az árképződés gyakran oly ingadozásoknak van kitéve, mely inkább és gyakrabban válik a külföldi vevőnek, mint a hazai eladó félnek javára. Ohajtandó ezek szerint, hogy az érintett jelentések megbízhatóbb adatok alapján és gyorsabban közöltessenek.

Mint a kereskedő közönség gyakran hangoztatott óhaját kell még itt felemlitenünk, a gabonaféléknek teljes kocsiakománnyu „ala rinfusa“ szállításának engedélyezését, miáltal eleje lenne vége a kereskedelemre oly nyomasztólag ható gyakori szákhányak és költséges esomagozásnak.

Ezek után még csak a piaci kihágásoknak és visszaéléseknek egy veszedelmes nemére kívánjuk a magas miniszterium figyelmét kötelelességszerűen felhívni, mely a vidéki kisebb városokban már a türhettenséggel határos.

Szolid kereskedő a felszaporodott és saját kezére dolgozó gabonahajhászok üzelve miatt ma már nem képes a ki-

sebb városokban a piacot látogató paraszt termelőktől közvetlenül bevásárlásokat eszközölni s kénytelen a hajhászokhoz fordulni, kik a terményt, noha nagyobb árért veszik, mégis képesek olcsóbban eladni.

Magyarzata ennek abban rejlik, hogy a gabonaféléknek most már majdnem minden piacon az úrmértékek mellőzésével súly szerint eszközölni szokott eladásánál, az ugynevezett hajhászok egyrésze a mázslásnál oly hallatlan csatlásokat követ el, mely a beszerzési nagyobb ár és az eladási kisebb árkülönbözetet nemcsak kiegyenlíti, hanem azt jóval túl is haladja.

Ezen körülménynek felemlítése mellett egyszerűsített kifejezést adunk abbéli nézetünknek, hogy e bajon a piac-rendőri intézkedések szigorításán kívül azáltal lehetne leginkább segíteni, ha mindazon községek, melyek vásártartási joggal bírnak, megfelelő számú mázslak felállítására, községi kezelésben való fentartására és lehető mérsékelt mázslási díjak alkalmazására köteleztetnének.

Kívánatos volna, ha kamaránk kiterjesztené figyelmét arra is, a mit lapunk már többször sürgetett, nevezetesen olyan hatósági intézkedések kieszközölésére, melyek értelmében a piaci árak a nagy közönséggel gyorsan a legkönnyebben áttekinthető alakban és teljesen megbízható hitelességgel közöltenek.

Különösen Debreczenben ohajjuk ezt mielőbb keresztül vitetni, a hol a lapok legjobb akaratajuk mellett sincsenek abban a helyzetben, hogy a piaci árakat még az nap hozzászák, csak másod-harmadnap s ekkor sem megbízhatók adataik.

A mi kívánságunk az, hogy maga a vásárbírósi hatóság utasítás értelmében a lapok és a vidéki falvak számára, melyeknek Debreczen a piacza, hetenként

még az nap kinyomtatott bulletineket adni ki és küldene szét.

Az ilyen intézkedésnek haszna vásárlók jóhitelére és keresettségére nézve kétségtelenül nagy volna. Azért újból kérjük, részesítse a kamara és város hatósága ezen kívánságot hathatós támogatásában.

A képviselőház tegnap délután félkötőkor Pécsh Tamás elnöke alatt rövid ülést tartott, melyen a jegyzőkönyv hitelesítése után Konkoly-Thege Sándor betérjesztette a mentelmi bizottság jelentéseit Szendrei Gerzson, Pázmándi Dénes és Bartha Miklós mentelmi ügyeiben. Ezután harmadszori felolvasásban is megszavazták a bírói és ügyészi szervezet módosításáról szóló törvényjavaslatot, mely alkotmányos tárgyalás végét a főrendiháznak küldetik meg. Ezzel az ülés véget ért.

Püspöki körlevél

a tiszántúli ev. ref. egyházkerület nagyf. lelkész uraihoz, nagyérdemű presbyteriumaihoz és általában minden hiveseihez.

Szeretett atyáimiai az Urban!

Nagy érdeklődéssel olvashattuk mindannyian egyházi lapjainkból, hogy a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság f. április hó 6-án tartott közgyűlésén elhatározta, miszerint ezental munkába fogja venni a népies vallásos-erkölcsi iratok terjesztésének ügyét is, tehát megindul az a nyomon, a melyre terését két évi fenállása óta oly hangosan, oly erősen sürgeti a protestáns közvélemény. Elhatározta e közgyűlés, hogy e célra fogja fordítani a Károli-alapra begyűlt s a szobor költségeiből tenmaradt körülbelül 2000 frtot is, s ezéjja minél sikeresebben létesíthetése szempontjából összeköttetésbe lép a vallásos iratokat terjesztő angol nagy Társasággal, mely évtizedek óta áldásos munkával és évenként sok ezer forintra menő költséggel képviseli hazánkban a vallásos-erkölcsi iratok terjesztésének ügyét. Elhatározta a közgyűlés, hogy midőn ráteszi kezét a még ugaron fevő földeknek mivelésére vagyis kezébe veszi ez iratok terjesztésének szent munkáját: teszi ezt tiszta magyar szelvényben, jó magyar népként igényeinek megfelelőleg s teszi ezt kétségen kívül a biblia

II.

Másnap reggel Grünfeld Móríc egy órával korábban kelt föl, mint rendszer szokott. A szomszédok még mindnyájan aludtak, egy-egy kakasszó harsogott végig a kerteken és a füzes a kis domb alatt osendesen suhogott. Grünfeld Móríc még nem imádkozhatott, mert virradt előtt tiltva van a Jehova nevé emliteni. Foltokkal telerakott kabátját magára akasztotta, és elment a vadkertra, a hol a cigányok lafnak. — Az egyik dáde éppen költögette akkor a gyermekeit és igérgette hatalmasan az agyonütést, ha nem sietnek. A viskó előtt heverészték és morogtak, mint valami kutya-fiókák.

— Jó emberek! — szólította meg Grünfeld, — ha gubicsot gyűjteni mentek, hozzátok azt az én házamhoz, megveszem. Két krajczárral többet adok vékájáért, mint a sánta zsidó és nem is rázom meg, a mikor méritek. Mondjátok meg másoknak is, hogy veszek gubicsot, bört is veszek és rongyot mátlól kezdve.

Aztán haza ment. Elvégezte az imádságot, de e közben már a jövőnd üzeleiről gondolkozott. Eme reggelen egy krajczárral olcsóbban mérte a pálinkának literjét, de egy tízed liternyi vizet töltött minden üveg italba. Kevesen vették észre, hogy rosszabb, de olcsóságának hire elterjedt s vevői megszapordtak. Később átment a pintérhez és egy véka mértéket csináltatott, a mely külsőleg nem látszott nagyobbnak a rendes mérőnél, de oldalai vékonyra faragvák és a szája széles.

A cigányok hozták a gubicsot, a falusiak beszoktak a börrrel, gazdátlan gyermekek halomra hordták házába a rongyot, osontot egy-egy korty pálinka fejében. Az egyik szobát két hét alatt egészen megtöltötték e holmik. Eleinte nehezen fizethetett Grünfeld, de ahogy a koresma keresettebb lett, amit itt bőven nyert, azt befektette a vásárlásokba s üzletei már az első félhónapban haszonnal

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Átutazóban.

Büszörményi emlékek.

I.

Zeleméri pusztán buja vetés zöldel,
Tavaszi napsugár enyeleg a földdel,
Kikelet zsendültén fölpezsdül az élet . . .
Csak a csoka torony áll, mint egy kísértet.

Körülötte dombok büszkélkedve állnak,
Fényes tanusági a vidék multjának,
Mert a gazdag halmok pihenő sírhantok,
Hős hajduk csontjai porladnak alattok.

S mig a fényes, nagy mult álmodik odalenn,
Munkálkodik, szánt-vet fölötte a jelen;
S Zelemérnek egykor véres csata-síkját
Rohanó vasutnak kigyói hasitják.

A vén csoka torony csak néz, de nem szédül
A dübörgő vonat durva zörejtől;
Mult és jelen fölött a táj öreg öre
Merengve néz, csak néz — a messze jövőbe.

II.

Vitéz hajduk csatáztak egykoron
Tájad körül, öreg csoka torony.
S kik ott aluznak földed mélyiben:
Szabadságról álmodnak édesen.

Nem ágyu döng ma; — az is ott a sirba; —
Tavaszi dalt füttyörész a pacsirta,
S itt-ott a pásztor furulyája zendül,
Nem gyilkos harcáról: — esőkos szerelemről.

S az egykor oly vérengző harcziak
Ott lenn egy cseppet sem haragszanak,
Halmuk fölött ha Szent-György szép legénye
Csók közt szoritja kedvesét szívére.

III.

Az öreg iskola rám mosolyg szeliden,
Dobogó, hü szívvél hogy megközelitem,
Hiszen övé voltam s még csak nem is oly rég,
Mintha még mostan is apró diák volnék.

Könnnyű játszki kedvvel, — együtt jár korommal —

Befestem a falat fekete korommal;
Majd megfenyít érte az idő, cserébe
Kormos hajam lassan befesti — fehérre.

Faragom a padot, nevetem bevésve,
Ott diszeleg most is kezem remeklése,
Szombaton délután járja a „kifutó“
Hangos a vig zajtól „epres kert“ „varjas-tó“.

Ma ép hétfő reggel fanyalodott kedvvel
Megyek iskolába, „szarkoló“ léptekkel,
Repetíció lesz, borzadozom, fázom,
Mintha attól félnék, hogy beszekundázom.

IV.

Büszkén robog el a vonat
Zelemér csoka tornya mellett.
Alig látjuk . . . egy pillanatot,
S elszáll e kép, mint a lehellet.

Mit most a mult; maradj te most
Emlékeiddel mult idő;
Előre gép! száguldj, taposd,
Gátolni mi utadba jó.

A multon mennyi fény rezeg,
Az árnyék épen anyi rajt;
Bár szép a hü emlékezet,
De lelkiünk mind előbbre hajt.

Hol nem a név, nem hagyomány
Ád a harcoknak érdemet,
De küzdelem s tudás nyomán
A munka és a becsület.

Ám nézve szörnnyű képetek,
Ti honfi-vért ontó tusak,
Maradjon meg belöleték
A kegyelet s a tanuság.

Merengve nézek szét a tájon
És Zelemérnek csoka tornyán . . .

Öreg torony, tisztes barátom,

No hát ne nézz rám oly mogorván.

(Hajdu-Büszörmény, 1891. ápril 27.)

Benedek János.

Huszezer forint.

Irta: Bede Jób.

I.

Négy nappal azután, hogy Grünfeld Mórícnek leánya született — Grünfeld Móríc így szól a feleségéhez:

— Ide figyelj Rébi. Ennek a leánynak huszezer forint hozománya lesz és doktor lesz a férje annak idején, amikor ki kell házasítani.

Grünfeld Móríc erős, magas és szikár ember volt. Az areza sötét, és a szeme hasonlított egy becsületes ember szeméhez.

Nem lehetett több huszonnégy évesnél. Koresmát birt nálnak a város felső szélén és kicsiny keresményéből eléggé szegényesen élt, sokszor nem volt annyija, hogy péntek este halat vegyen, amit azért fogyasztanak szent eledel gyanánt a zsidók, mert a legtisztább állat, és bő szaporodást jelent. Kevéssel beérték; mindig akad, aki a koresmába tévedjen. Ha naponként husz jó ivó jön, az elég hasznos ad s miattuk marad idő pihenésre, délutáni alváásra és a hosszú imádságok elmondására, reggel, alkonyatkor, meg este kétszer, lámpagyújtás után és lefekvés előtt. Oh, Istenem! csendesen élni, kicsiny igényekkel, nyugodtan, szük, két szobás házban és imádkozni buzgón, a szív minden érzésével, hinni benned és szenvedni — milyen boldog, aki azt véli, hogy ebben eleget tesz az élet kötelességeinek. Grünfeld Móríc és felesége így élhettek volna és így öregedhettek volna meg ketten.

A harmadik azonban több munkát parancsolt: a gyermek, kit Saroltának neveztek el.

szent tanításainak, evangéliumi elveken alapuló egyháznak fontosnak szellemében, tehát az érettség tantervét, meghalt, feltámadott és mennybement idvezítő Jézus tudományának terjesztésére.

A dolgok ilyen állásában szívem szerint kötelezve érzem magamat, hogy körlevelet intézzék a vezetésem alatt álló egyházkerület összes anya-, társ-, leány- és főkegyházainak nagy, lelkes uraihoz, nagyérdemű presbyteriumaiboz és általában minden híveikhez, felszólítván őket, hogy miután a nevezett Társaság két évi fennállása alatt megjelent kiadványaiból láthatólag immár indokolatlan minden aggály, melyet az egyházunk létrejöttéért aggódó lélek a Társaság működéséhez eddig csatlakozhatott; miután a Társaság Szemléjének minden egyes újabb füzeté és minden más tudományos jellemű kiadványa mind újabb bizonyítékok a felől, hogy azokból egy szebb, egy jobb jövő hajnala dereng felénk; s miután a Társaság nem elégszik meg többé immár azzal, hogy a tanult főkének nyújtson lelki táplálékot, de le akar szállani népünk alsó rétegeibe is, hogy ott is terjeszse az evangéliumi hitet és az igaz tudományt: nyissák meg a nevezettek szíveiket eme végtelenül fontos ügy befogadására, s tegyék föl áldozataikat azon oltárra, melyről a mi mindható Atyánk számba elé az atyáink iránti szeretet tiszta áldozatjának füstje emelkedik.

Mint a hozzám jutott adatokból látom, a folyó évi január hó végén eszközölt összeállítás szerint tiszántúli egyházkerületünkben összesen 249 tagja volt a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak, u. m. 8 pártfogó tagja egyszermindenkorra 500 forinttal, 56 alapító tagja egyszermindenkorra 100 forinttal, 69 rendes tagja évi 6 forinttal, 67 pártfogó tagja évi 3 forinttal, s végre 49 segélyező tagja tetszés szerinti csekély összeggel. E számadatok nézetem szerint semmiképpen nem felelnek meg egyházkerületünk nagyságának, mikor itt a legutolsó hivatalos kimutatás szerint anya-, társ-, leány- és főkegyházaink száma összesen 1252-re, rendes, helyettes, segédlelkészeink és lelkésztanítóink száma 751-re, s végre híveink száma több mint 866,000-re megy. Ily körülmények között nagyobb pártfogásra tarthat igényt részünkről az a Társaság, mely egyetemes magyar református egyházunk leghatalmasabb, legmélyebb és legmagasabb létezőit lesz hivatva szentül képviselni.

Életem alkonyára felé haladva, de szívem legbenső mélyén a Krisztus egyháza, s ebben magyar református egyházunk iránti buzgó szeretetet érzvén égni, közelebről pedig a nagy isten meg nem hálálható kegyelméből e nagy egyházkerület lelki ügyeinek vezetésére hivatván, s ennek jóhírve följött minden erőmmel örökölni igyekezővén: óhajtom, hogy a püspöki levelem néma betűi legyenek kiáltó szavakká mindazok előtt, a kikhez ezzel fordulok. Kérem, az evangéliom szent ügyei iránt folyton forró szeretettel dobogó szívem minden meglevél kérem a nevezettek, nyújtóknak kezét azok is, a kik ezt eddig még nem tették, nyujtsanak kezét amennyi érdekkel ápolni hivatott Társaság felé, s álljanak be annak tagjai közé, szájjukkal és lelkijükkel és szomszártságban szenvedő testvérek táplálásának nagy munkájára. — Óhajtom, hogy a lelkes urak a presbyteri

gyűléseken olvassák vagy olvassassák föl e körlevelet, s a hol csak lehetséges, szavazzon meg a nagyérdemű presbyterium az egyházkerület vagyonából valamely, lehetőleg évről-évre adandó összeget a népies vallásosképzési iratok terjesztésének támogatására. Óhajtom, hogy a lelkes és presbiter urak vigyék el a körlevelem hírért az illető egyházkerület vagyonszerzőihez, férfiakhoz és nőkhez egyaránt, hogy minél szélesebb körű és élénkebb érdeklődés keljen e körlevelem nyomán azon ügy iránt, melyet ezzel előbb vinni kívánok.

Hogy pedig megláthassam, miképpen teljesítik be az én atyámfiai az én örökömet (Filip. II. 2.), kérem a nagytiszteletű lelkes urakat, hogy a Társaságba belépésükről, vagy az egyházkerület által a népies vallásos-erkölcsi iratok terjesztésére szánt adományokról szóló jelentéseiket és ezek kapcsán az adományokat is küldjék be a debreczeni teológiai akadémia egyik tanára, Csiky Lajos ur által szerkesztett Debreczeni Protestáns Lapba. Hadd fényljenek az adakozóknak világszerte, hogy mások is lássák az ő jó cselekedeteiket, s a kicsinyek, a lelkileg szegények fölemelésében dícsőítsék a menyéi Atyát! (Káté V. 16.)

Jól tudom, hogy a parancsolásnak tartalma nem adatott meg nekem, de engedjétek meg, szeretett atyámfiai az Urban, hadd szóljak mégis hozzátok ezuttal a mi megváltó Jézusunknak szavaival: „Ezeket szóltam néktek, hogy amaz én örököm ti bennetek maradjon és a ti örömeitek bételjék. — Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, mint én szeretlek titeket. Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki az ő életét adja az ő barátaiért. Ti én barátaim léstek, ha azokat cselekedtetétek, melyeket én parancsolok néktek.” (János XV. 11-14). A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme legyen mindnyájan veletek. (II. Thess. III. 18.) Amen.

Debreczen, 1891. ápril 24.

Révész Bálint.

a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspöke.

Nem egyházi lap vagyunk; mégis szíves készséggel közöljük a fenti szép pástör levelet. A mi politikai lapunk hasábjában is helye van annak kibocsátójának kiváló egyéni tulajdonságainál és Debreczenben elfoglalt magas állásánál fogva.

Az agg püspököknek fiatal lélek tűzével fogalmazott levele nem csupán a lelkesítő karhoz van intézve, hanem sokkal inkább a gyülekezet világi tagjainhoz fordul annak mindnyájuk által szeretve tisztelt írójára.

A tiszántúli egyházkerület közel egy millió hivatott szolgája, a kiknek zöme itt lakik Debreczen, a nagy kálvinista város körül, hogy teljesítsék kötelességüket a Magyar. Irodalmi Társaság iránt, hozzanak áldozatot ennek czéljai előmozdítására.

E czélök egyike a népies vallásos iratok terjesztése. Ki tagadná, hogy e a czél nem szorosan vett felekezeti érdekeket szolgál. — Ez általános közművelődési fontossággal bír és az első rangú magyar nemzeti érdek.

Ily szempontból fogjuk mi fel tőt. Révész Bálint püspök körlevelének jelentőségét. Ily felhívást indított bennünket annak közlésére. Hallja és értes meg a fősztör felhívást városunknak és vidékének erősen protestáns társadalmára.

„Engem úgy segéljen!” Jehovától büntetést lehet várni, ha vétünk ellene, az ő törvényei ellen, melyeket Mózes parancsokból magyarázott a szent népnek, mikor a nép még tiszta volt. Ha elhibázzuk, vagy elmulasztjuk az imádságainkat, ha nem tartjuk meg az ünnepeket, avagy ha megsértjük szülőinket, a vallásunkat ha meggyalázzuk. — Ezekért lakolt Jehova. De segítséget nem szokás kérni az istentől, magunknak sem. Eskü közben Jehovára gondolva, megerősödött, hogy a mit most tesz egyesekért, az által nem vétkezik. Valakinek elvette a javát, a ki nem tartozik rokonsághoz, apjához... eh! mindenki úgy éli, ahogy tud. Ha őt megcsalja valaki, nem fog átkozódni miatta, hanem visszaszerzi valahogyan az elvesztetteket kétszeresen-háromszorosan és tönkre juttatja az illetőt. Hadd beszéljék róla, hogy tolvaj, ha nem tudják bizonyítani, büntetés nem érheti a földiekől s Jehováól semmi esetre.

A kicsiny kétszobás vísköböl erős, tágas ház épült, vastag, magas kapuval, a ház ablakain sűrű vasrácsok voltak. A telek megnőtt, az udvaron a nagy szeszgyár kéménye éjjelnappal okáda a füstöt és messze hallatszott a béresek hangos kiáltása. A szekerek ki- és bejártak naphosszat buzával, fával, borral megrakottan.

Az első ezer forint után gyorsan jött a többi a nagy vasszekrénybe, mely a Grünfeld Móricz ágya mellett állott.

III.

„Dicsértéssel te parancsolónk, Istenünk, a ki megkülönböztetett minket minden más néptől és szent törvényeket adott nekünk, áldva légy te Isten a törvényeidért.”

Grünfeld Móricz imádkozott és imádkozott.

Kissé megviselte a sok munka, mely nem csak testi, de szellemi erejét is igényelte. Ritkák szakála közt több ósz szál csillogott

A tehetős egyháztagnak sorakozzanak százával ezrével a prot. irod. Társaság kibontott zászlója körül!

Napi hírek.

Tájékoztató.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4 órakor a „Margit-fürdő” nagytermében. Muzeum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként délután 10-től 12-ig.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken délután 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-7-ig.

Május 3. Reményi Ede hangversenye a „Bika” dísztermében.

Május 5. Királyi táblák működésének megkezdése.

Május 9. Nyomdászok májusi a „Margit” fürdő dísztermében.

Május 14. Hajdúvármegye tavaszi közgyűlése.

Május 21. Egyházkerületi közgyűlés kezdete a főiskola tanácstermében.

— A házi pénztár zárszámadása.

Debreczen város házi pénztárának 1890. évi zárszámadását tárgyalta a tanács gróf Dégenfeld József főispán elnökele alatt. — Szabó József főszámvévő valósággal meglepte a tanácsot a zárszámadás imponáló eredményével s bizonyára a nagy közönség körében is

ép oly örömdetes meglepetést fog okozni. Mert az eredmény rendkívül kedvező, a legvérmesebb reményeket is túlhaladó. — A végösszegek egy az 1890. évi költségeloirányzatot, mint az 1889. évi zárszámadás eredményét, a mikor a bevételek meghaladták az egy milliót, tekintélyes összegekkel mulják fölül.

A rendes és rendkívüli bevételek ugyanis 1,455,416 frt. 50 kr. a kiadások 1,453,094 frt. 28 kr. tesznek; e szerint 2321 frt. 83 kr. pénztári felesleg mutatkozik. — Ez az eredmény páratlanul áll Debreczen város háztartásában.

Rendkívüli városi közgyűlést hív össze csütörtökre gróf Dégenfeld József főispán. A közgyűlésnek egyetlen tárgya lesz a hatvan utcai Kádár féle házának továbbra való kibérlése a 15. sz. huszárezred lovai számára.

Elszakadási törekvések kerültek felszínre a tiszántúli ev. ref. egyházkerület felső tiszamelléki egyházmegyéjében, egyidejűleg a dunamelléki ág. ev. egyházkerületben feltűnt hasonló mozgalommal, a hol a panszláv tót traktusok szeretnének egy külön tót superintendenciát szervezni. — Természetesen a tiszántúli kerületben távolról sem olyan indokok táplálják az elszakadási törekvéseket, mint a lutheránusoknál. A nagy, népies alföldi egyházakból álló egyházmegyék és az apró gyülekezetekből alakult felső vidéki egyházmegyék között már évek óta észlelhető bizonyos antagonizmus, a mely most odáig jutott hogy ezen utóbbi öt traktus a tiszántúli egyházkerületből és Debreczen szupremaoia alul kívánai s „felső tiszai egyházkerület” név alatt önálló egyházkerületté szervezkedni akar. A püspöki székhely (a melyet tulajdon-

el és gondosan fésült haja gyérült. Az imádságos börnégyszek, amit a homlokára erősített helye van ott és bal karját, mikor ráköti a szíjait, nehezen bírja emelni. Nincs többé olyan gazdag zsidó a széles környéken, mint Grünfeld Móricz.

És olyan okos, szép és gazdag leány, mint Grünfeld Sarolta, szintén messze nincs. Tavaszvirulás volt, husvét ünnepe. Ragyogott a módoságtól az egész ház. Uri ház volt ez, erős nagy butorokkal, széles tornácocczal és főlegóriával. A nap sugara áttörődött az ablakon és hosszú utat futott be a szőnyegeken, a butorokon, három szobán keresztül, míg rátalált Grünfeld Saroltára és összeesőkölt a bájos sötétbarna arczát, fényes szemét, ingerlő keces állait a szép leánynak, a ki ime felnőtt, nagy és derék leány. Helyes asszony válik belőle.

A leány mellett az anyja ült, a ki örökké szomoró alacsony asszony és oktatta a gyermekét: — Aztán edesem soha se kívánd hogy vagyonotok több legyen, mint a mennyt becsületesen lehet szerezni. Te nem tudod, hogy milyen nagy küzdéssel lettünk gazdagok, nekem semmi örömem benne, csak te éretted, sohasem akadályoztam meg apádat, tegyen a mit akar. Te keveset tudsz az imádságokból, ne tudj többet. A férjedet tiszteld és az Isten szeresd, a gyermekeidet, majd azokat is szeresd. Rólunk ne feldőkezzél meg korán. Egyebet nem mondok. Az én edes anyám nekem semmit se mondott, a mikor férjhez adott, csupán megcsókolt. — Nekem azonban nem volt huszezer forint hozományom.

IV.

A völégény, a nagyvárosi zsidó doktor és rokonsága, megérkezett a mennyegzőre. Nem volt olyan fényes ünnep még eddig a Grünfeldék házában és ez az első örömnapp volt az öreg Grünfeld Móricz életében.

képen a református egyházi jog nem ismer) Szatmár-Németi lenne; illetőleg akként intéz. nék a püspök választást, hogy a püspök S z a t m á r o n lakhasson; Szatmárt tennék az egyházkerület központjává. A kérdés fölött már hetek óta folyik a harc a prot. egyházi lapokban. Azt hisszük azonban, hogy a többség inkább egy erős egyházkerületben kíván élni és dolgozni, mint az erőket szétforgácsolva, gyengébbé és tehetlenebbé tenni azt az egyházkormányzási szövetet, melyet egyházkerületnek hívnak. Mert ha létre jöhet a felső tiszai egyházkerület, annak külön közigazgatás, külön theologiai akadémia, külön tanítóképzede kell. Hogyan bírják ezek költségeit azok az apró, nyomorgó eklézsiák, a melyek az egyházi közterhek sulya miatt most is folytonosan panaszolkoznak, amikor pedig ugyanazon költségek viselésében velők, rajtuk kívül még 8. náluk gazdagabb traktus osztozkodik. A kérdés ime Debreczent is közelről érdekli.

— Az új táborok, B o l l a Kálmán tiszteletere ma a 39. gyalogezred zenekara szerenádát ad a táborok Széchenyi utcai lakásán.

Hajdumegye állandó választmánya tegnap kezdette tárgyalni a tavaszi közgyűlés tárgysorozatát. Az 1890. évi házi pénztári zárszámadás kinyomtatása elhatározott. Több miniszteri rendelet, a rendezett tanácsa városok és községek ügyei előkészítettek. — A választmány május 8-dikán d. u. folytatja ülését.

A királyi tábla kisujtcazi épületénél ma kezdették meg a pala fe-tést. A kömves munkák is serényen folynak. Ugy hogy a kir. tábla a „Korona” épületében lévő ideiglenes szállásáról augusztusban beköltözhetik az új épületbe.

Eljegyzés. Ifj. Mendelovits Lajos a legrégibb debreczeni hírlap áruda czég tulajdonosa, vasárnap folyó hó 26-án jegyezte el a kedves Reismann Rózsika kisasszonyt, Reismann Jakab földbirtokos leányát Gálos Petriből.

Sajtóper. Tóth Gyula debreczeni lakos magánvádolnak Kaszás József városi jegyző és dr. Nesztlinger Miklós orvos b. újvárosi lakosok ellen rágalmazás és becsületsértés miatt folyamathat tett sajtóperében az esküdtzéki tárgyalásra határidőül jun. hó első napját tűzte ki Jelentfy Kornél törvénytészki elnök.

Világhírű hazánkfa Reményi Ede es. és kir. udvari és kamaraművész, Bodó Alajos zongoraművész közreműködésével tartandó buscu-hangversenyének műsora: 1. Ábránd a Hugonották dallamai felett. Zongora kísérettel játssa Reményi Ede ur. 2. „Hösi magyar” ártirta és előadja Reményi Ede ur. 3. a) Nocturne, Chopin. b) Menuette, Paderewski. c) Berceuse (bölcsődal) Huber Károly. d) Perpetuum mobile, C. H. Weber. Előadja Bodó Alajos ur. 4. a) Romance, Chopin. b) Barcarolle, Schubert. c) Mazurka, Chopin. Mindhárom ártirta és előadja Reményi Ede ur. 5. a) „Rigoletto” ábránd, b) Magyar Rapsodia Liszt. Zongorán előadja Bodó Alajos ur. 6. Magyar nemzeti népdalok és Repülj feckém, Reményi. Ártirta és játssa Reményi Ede ur. A zongora Schmidt S. zongora raktárától való. Kezdeté fél 8 órakor. Jegyek előre válthatók Csáthy

ülzetek Kardos a Tamás lyet an át, elad üzlettel vid idős döst re

apr. 25 (516-5 halva 2 (28 tör pár. R. 2 leány hitv. ev születet mek. M. — 25 é 2, luth. Németh A boldé 2100. sz kistemp a czegl galomra rendű t

meglepe polgára lövés ét honyhát ott feki ritva. A születés az idót, szobába s rügtök kor is z déköt, s szeretőj bánatot

ülzetek Kardos a Tamás lyet an át, elad üzlettel vid idős döst re

apr. 25 (516-5 halva 2 (28 tör pár. R. 2 leány hitv. ev születet mek. M. — 25 é 2, luth. Németh A boldé 2100. sz kistemp a czegl galomra rendű t

meglepe polgára lövés ét honyhát ott feki ritva. A születés az idót, szobába s rügtök kor is z déköt, s szeretőj bánatot

ülzetek Kardos a Tamás lyet an át, elad üzlettel vid idős döst re

apr. 25 (516-5 halva 2 (28 tör pár. R. 2 leány hitv. ev születet mek. M. — 25 é 2, luth. Németh A boldé 2100. sz kistemp a czegl galomra rendű t

meglepe polgára lövés ét honyhát ott feki ritva. A születés az idót, szobába s rügtök kor is z déköt, s szeretőj bánatot

Ferenc

désébe János

tediké 9 én a csapato

fiatal k tyü és paiotáb

mellet föld me számos okául t

tárgyal bizonyo mat, a

beli ter t á t, kedő elj

ter egy a m. ki ből kiir és Nyir háza m állomási munkái

ünnepe kir. táb 9 órao leten je első ny ház ülé az eskü hivataln kerület ügyész a törvé tábla sz — tisz nézve S terünk ségével

Lampre debrecz tagjai l

rendőr egy tr nyásról lett tal valami rejtetté Gyula fel a g ma de azonban mende

debrecz kara m társa B hivataln szenedvült tel lakásáb tai hitv nyugaló

ápril 2

ülzetek Kardos a Tamás lyet an át, elad üzlettel vid idős döst re

apr. 25 (516-5 halva 2 (28 tör pár. R. 2 leány hitv. ev születet mek. M. — 25 é 2, luth. Németh A boldé 2100. sz kistemp a czegl galomra rendű t

meglepe polgára lövés ét honyhát ott feki ritva. A születés az idót, szobába s rügtök kor is z déköt, s szeretőj bánatot

ülzetek Kardos a Tamás lyet an át, elad üzlettel vid idős döst re

apr. 25 (516-5 halva 2 (28 tör pár. R. 2 leány hitv. ev születet mek. M. — 25 é 2, luth. Németh A boldé 2100. sz kistemp a czegl galomra rendű t

meglepe polgára lövés ét honyhát ott feki ritva. A születés az idót, szobába s rügtök kor is z déköt, s szeretőj bánatot

ülzetek Kardos a Tamás lyet an át, elad üzlettel vid idős döst re

apr. 25 (516-5 halva 2 (28 tör pár. R. 2 leány hitv. ev születet mek. M. — 25 é 2, luth. Németh A boldé 2100. sz kistemp a czegl galomra rendű t

meglepe polgára lövés ét honyhát ott feki ritva. A születés az idót, szobába s rügtök kor is z déköt, s szeretőj bánatot

ülzetek Kardos a Tamás lyet an át, elad üzlettel vid idős döst re

apr. 25 (516-5 halva 2 (28 tör pár. R. 2 leány hitv. ev születet mek. M. — 25 é 2, luth. Németh A boldé 2100. sz kistemp a czegl galomra rendű t

meglepe polgára lövés ét honyhát ott feki ritva. A születés az idót, szobába s rügtök kor is z déköt, s szeretőj bánatot

FELHIVÁS.

PACZELT JÁNOS

mag és virágkereskedésében
Debreczen

kistemplom bazár épületében kaphatók:

Tavaszi idényre legbiztosabb vetemény magvak u. m. takarmány répát, Obendorfi és Mamuth fűmagvak kerti finom és tartós gyepnek, konyha kerti és virág magvak, tudn. kipróbált jó minőségű

Továbbá, nyíló cserpepes virágok és kertek kiültetéshez mindennemű virágok nagy mennyiségben és olcsó árban. Mindenfélé

csokrok és koszorúk

izlésesen készülnek, pontos kiszáradtatás mellett és olcsón.

Felvállal: kertek rendezését és kiültetését, nagyban és kicsinyben, szolid árak mellett.

Felhívom a nagy érdemű közönség figyelmét kertészeti telepem tömeges megtekintésére végett, mely az „István” gőzmalom kertjében van, hol nagy készletben több mint három ezer darab nemes rózsáim legszebb fajokban készen eladásra vannak.

Teljes tisztelettel
Paczelt János.

●●●●●●●●●●

Szabó Lajos fia

czégnél ujonnan raktárra érkeztek:

Női ruhaszövetek

hozzávaló legújabb diszek
fekete divatkelmék

színes mosó selyemruhák,

francia gyapju Voile-ok,
cretonok, Indisch foulard
puha, jó minőségű mtr. 22 krtól.

VALÓDI

francia és cosmanosi Batist
a legutóbbi divatu minták
mint a selyem métere 42 krtól, 60 krig
Zophirek és atlas Satin.

Napernyők.

A mult nyárról kimaradt ruhaszövetek és mosó cretonok tetemesen
leszállított árban.

●●●●●●●●●●

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettázás jószágánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészségére érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kétségt kizáró legyen. Teljes meggyugvással és bizalommal használható a

Les dernieres Cartoncheus
Braunstein Frères
PÁRISI GYÁRÁBÓL, 65. BOULEVARD EXELMANS

való cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségére nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztókönység sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártók czégek nevét klyonai, a mit pedig a tisztos gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben teljes lapszámaát és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernieres Cartoncheus” jegyű árukat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal ügyelmeztünk mindenkit, hogy papírosunk czimlapján czégnünk neve áll

BRAUNSTEINFRÉRES
Czigarettapapírunk és hüvelyekünk gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. sz. alatt létezik.

Bécs, 1873. Erdem-érem Budapest, 1885. Nagy dszokl. Eszék, 1889. Diszoklevél. N-Palánkán, 1887. Arany-érem. London, 1878. Diszoklevél.

Csik József

csász. és kir. kizárólag szabadalm.

első szerémi portland-cement- és vizhatalan mészgyár

BEOSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V. Rudolf-rakpart 8.

Ajánlja a t. építész és építómester urak, építkezési vállalatok, földbírtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő-közönség kényelmére

Debreczenben Szabó Zsigmond fűszerkereskedő urnál raktárt tartok, hol saját gyártmányu

Portland-cement és vizhatalan mész

folytonosan legjobb és egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készséggel megküldetik.

Páris, 1867. Bronz érem. Kecskemét, 1872. Ezüst érem. Ujvidék, 1875. Arany érem. Szeged, 1878. Erdem érem. Trieszt, 1883. Arany érem.

Dusan felszerelt sirkő raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy hosszas fáradozás és kutatás után, sikerült egy kitűnő, igen szilárd és kemény faju

fekete Andezit (Syenit) kőbányát

hazánkban megvárolni.

E kőbánya vételével főtörekvésem a hazai ipar fejlesztése és a

siremlékek

jutányos előállítására,

hogy a kegyeletes közönség igényei minél előnyösebben jobban-jobbban kielégíthessem.

Helyben felállított saját

faragó és csiszoló műhelyemben

készíték, úgy a jelzett hazai kőből, valamint különböző bel- és külföldi mindenfaju kővekből

Siremlékeket műtárgyakat

és

épületi kőveket.

Dusan felszerelt siremlékraktárban kaphatók márvány, gránit, porphir, syenit, labrador, dioritt, stb. kővekből készült siremlékek.

A feliratok izléses bevésése úgy a siremlékek szilárd felállítására helyben és vidéken jótállás mellett eszközöltetnek.

Elvállalok mindenféle újításokat, ugymint utánvését, aranyozást, csiszolást a legjutányosabb árban.

Tervek, rajzok és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

A n. é. közönségnek eddig tapasztalt nagymérvű pártfogásáért köszönetet mondva, további támogatást kér, teljes tisztelettel:

Meghatalmazott
KISS MÓR
kőfaragó mester. NYIRI K.

Debreczen, Várad-u. 2082. a megyeházzal szemben.

Kardos László

czeg'édutoza.

Ajánlja legelső rendű

vásznait, asztalneműit,

zsebkendőit, törülközőit, kávésterítkeiket

az annyira kedvelt

lyukasszegélyű étkező és thea készleteit,

saját gyártmányu

női férfi és gyermek

fehéreneműit,

Vattás és nyári

paplanait.

Teljesen jó mosatu női ruha

Zefireit, francia atlaszait. 2)

„Nincs többé fejfájás“

D. Götz
MIGRAINE-PORA

huszonöt év óta egyoldalú, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő készímet-nyilvánítás bizonyít.

Utolsó időben a
MADRIDI UDVAR

feltűnő eredménnyel használta, 1 doboz ára használati utasítással 2 frt, 1 kis próba-doboz használati utasítással 1 frt. Eredetiben kapható csak egyedül Fáykiss József „nagy Kristóf-hoz” czimzett gyógyszerárban Budapesten, továbbá Török Józsefnél, Király-u. 12. Debreczenben: Dr. Rotschnek Emil — Tamásy Béla gyógyszerész iuraknál. (1)

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Tóth Gyula

előbb
Tóth Lajos és Társa

vaskereskedése DEBRECZEN, főpiacz városház sarkán.

Ajánl:

Gazdáknak

mezőgazdasági eszközöket,

Gazdasszonyoknak

konyha felszereléseket,

IPAROSOKNAK

minden iparághoz tartozó, a közönségestől a legfinomabb acél szerszámokat, utóbbikért minden darab jótállás mellett.

Épület-vállalkozóknak

mindenféle vasalásokat vasban és rézben a legsolidabb készítményekben.

Legjutányosabb árak.